

Lea Artibaiko kontraste-bileraren akta

Data: 2025/10/07

Leartibai Garapen Gunea, Markina, 18:00 – 20:00.

Balioespena eta etorkizunerako iradokizunak:

Basque Segurtasun Foroaren dinamikaren barruan, kontraste-bilera bat egin da Markingo Leartibai Berrikuntza Gunean. 45 lagunek hartu dute parte, horien artean Bizkaiko Foru Aldundiko arduradunek, eta eskualdeko ia udal guztiek eta gizarte-ordezkariek.

Kontraste- eta eztabaida-mahaiaren formatua erabili da, bi arrazoiengatik:

- Konponbideak baliozkotzea, adostea eta proposatzea, edo erronkak eta mehatxuak kontrastatzeko, eta
- Agenteei beren pertzepzioak foroan adierazteko aukera ematen die.

Bilerari laguntzeko materialak eman dira: liburuxkak eta kartelak. Dinamikak ia bi orduko iraupena izan zuen, eta dinamika amaitzean jasotako iritzirik informalak positiboak izan ziren, planteatutako helburuak betez.

Erronka estrategikoak definitzeko fasean, eskualdean dauden segurtasun-arazoaren zerrenda nahikoa eta adierazgarria eman zen, bai eta Euskadiko segurtasun integraleko hurrengo plan orokorrean aurre egin beharreko lehentasun estrategiko posibleena ere.

Eskualdean segurtasun-pertzepzio ahobatezkoa dagoela egiaztatu da. Hala ere, hurbileko beste ingurune batzuetatik jasotzen diren pertzepzioak baloratzen dira. Eztabaida-mahaietako iritzirik orokorra da datu ekonomikoak, hala nola langabezia-tasak edo gizarte-zerbitzuen profesionaltasuna, erabakigarriak izan direla deitutako eragile guztien artean hain zabalduta dagoen pertzepzio horretan.

Bileraren nondik norakoak:

Ekimena aurkeztea, Segurtasun Integraleko Plana aztertzeko dinamika gisa.

Parte-hartzaileen arteko eztabaida, Lea-Artibaiko segurtasun integralari erantzuteko. Eskualdeko arriskuak identifikatzeko helburuarekin, Segurtasun Integralaren 3 maileri dagokienez, bi eztabaida-ariketa proposatu ziren:

1. Arazo/erronka estrategikoak eztabaidatzea eta lehenestea.
2. Erronka horiei aurre egiteko eskualdeak dituen indarguneak nabarmentzea.

Zortzi eztabaida-mahai eratu dira. Bakoitzean 5-6 pertsonak parte hartu dute.

Bileraren emaitzen lehen zerrenda erantsiko dugu:

Kontraste-mahaietan landutako gaiak multzokatzearen emaitza:

1. ESKUALDEAREN ERRONKA ESPEZIFIKOAK

1. **Klimaren segurtasuna:** Ziur asko, adostasun handiena lortu duen erronketako bat da hainbat mahaitan argi eta garbi adierazi dutela klima-aldaketaren ondorioei aurre egiteko prestatu beharra dagoela. Inguru natural pribilegiatua eta udalerririk txikiak dituen eskualdea izateak markatu du lehentasun hori.

Klima-arrisku horren erreferente gisa, 80ko hamarkadan izandako sute handia aipatu da. Sute-arrisku handiago horren eragile gisa, autoktonoak ez diren zuhaitz-barietateak azpimarratu dira. Eskualdea prest dagoela dirudi, baina herritarren inplikazio handiagoa beharrezkoa dela ikusten da. Landa-plangintzatik, belaunaldien arteko lankidetzatik eta balioetan oinarritutako hezkuntzatik ere beharrezkoak diren jarduerak aipatzen dira, indibidualismo nagusia saihesteko.

Halaber, udalerrri bakoitzerako prebentzio-plan berriak eguneratzearen alde egiten da, klima-aldaketak ekarriko dituen erronka berrien arabera.

2. **Herritarren segurtasuna:** Zenbait esku-hartzeren arabera, kezkatuta daude landa-inguruneetako lapurretekin, biktima bereziki kalteberak direlako (adineko pertsonak, esaterako) eta baserrien barruan biktimekin egindako lapurretekin. Berariaz aipatu ziren, batetik, polizia gehiago eskatzen duten landa-patruilen falta, eta, bestetik, herrietan gaizki argizatutako guneak egotea.

Bakardadearen arazoa eta osasun mentaleko hainbat patologiatan duen eragina aipatu dira.

3. **Zibersegurtasuna:** benetako iraultza "ziber" baten aurrean gaudela eta prestakuntzarik eza kezkarria dela aipatzen da. Behin eta berriz agertu da kolektibo guztiek, baina bereziki adinekoek, online munduarekin duten gehiegizko esposizioaren gaia, batez ere aplikazio mugikorretatik eta mezularitza-aplikazioetatik. Kontzientziazio-hitzaldiak eta -tailerrak egiten diren arren, ez dirudi nahi den efektua eragiten dutenik, parte-hartze urria dela eta.

Arazo hori larriagotu egiten da finantza-erakundeekin eta toki-administrazioekin gestioak egiteko aurrez aurreko arreta-ordutegiengatik. Belaunaldien arteko eten digitala kontuan hartzen duten arreta-ordutegiak eskatzen dira.

4. **Drogarekin lotutako delinkuentzia eta berrerortzea.** Foroaren aurreko bileretan baino maizago aipatzen da. Aipatu denean, osasun mentalari eta familia-ingurune askok kontsumo jakin batzuen ondorioei buruz duten ezjakintasunari lotutako arazotzat hartu da.

Badirudi kontsumo hori lapurretekin, amore emateekin, ebasketekin eta abarrekin lotzen dela. Ez oso larriak, baina berrerortze-tasa kezkarria da Ondarroan, historikoki drogak zigortu baitu 80ko eta 90eko hamarkadetatik.

Delitugile berrerorleekiko protokoloak eta egungo legeria eguneratzeko beharra azpimarratzen da.

5. **Informazio fidagarria, gezurrak,** behin eta berriz agertzen dira, eta arazo horrek hazten jarraituko duela aurreratzen da. Erronka orokortzat hartzen da, eta gezurren eta diskurtso xenofoboaren arteko loturaren fenomenoak eragindako alarma detektatzen hasten da; izan ere, eskualde horrek ereduazko harrera-gaitasuna du, eta migratzaileen kolektibo bakar batek ere ez du bizikidetzaz arazo aipagarriarik sortu historikoki.
6. **Eskualdean gehiegizko trafiko astuna** izatea, eskualdeko enpresa handien ondorioz. Salgaien logistikak eta fabriken lan-ordutegiek, bigarren mailako bideen estutasunarekin batera, bide-segurtasuneko arazoak sortzen dituzte.

Eskualdean hain espezifikoak ez diren segurtasun-erronkak:

Genero-indarkeria/gorrotoa/bullyinga: bileran ez da genero-indarkeria arazo nagusitzat hartu eskualdean, baina kezka orokortutzat hartzen da oraindik ere. Bullying-aldiak maizago agertzen dira, batez ere adingabeen artean.

Hazten ari den immigrazioa: arazo gisa ikusten ez bada ere, segurtasunik ezaren pertzepzioa sortzen duten desinformazio-korronteekin lotzen da gehienbat. Eta segurtasunik ezaren pertzepzio hori, arazo gisa ulertzen bada.

2. INDARGUNEAK ETA EGINDAKO EKARPENAK

Eskualde segurua: ia parte-hartzaile guztiek azpimarratu dute Leartibai eskualde segurua dela. Langabezia-indizeek eta gizarte-zerbitzuetan egiten den lan handiak biztanleriaren ehuneko handi bat marjinalitatearen eta pobreziaren atalaseetatik urruntzen laguntzen dute neurri handi batean.

1. **"Udallerriaren tamaina"** indargunea: aho batez interpretatzen da, hiri handien urruntasunarekin batera, zaintza komunitarioa ahalbidetzen duen indargunea dela, kolektibitatearen zentzu oso errotua. Horri esker, geratzeko etorri den "indibidualismo" olatuari erantzun ahal izango zaio.
2. **"Sare informalak"** indargunea: askotariko gizarte-sarea dago. Beren komunitatea modu naturalean zaintzen duten eta historikoki zaintzen ari diren eskualdetzat hartzen dira. Hurbiltasuna eta elkartasuna hedatzen dituzten sareak. Hori lortu ahal izateko euskarak duen garrantzia ere aipatu da, izan ere, zainketak euskaraz izan beharko luke hurbiltasuna lortzeko.
3. **"Integrazioa"** indargunea: Gizarte- eta gizarteratze-zerbitzuek, DSBetik hasi eta osasun-zerbitzuetara eta sare informaletara arte, kalteberatasun-egoeran iristen den immigrazioari laguntzen diote. Gainera, eskualdeko Lanbide Heziketak eskaintza zabala eta kalitatezkoa du.

Bestelako iruzkinak:

- Bileran parte hartzeko azken txandaren ondoren, bertaratutako udaltzaingoetako baten ordezkariak hitza eskatu zuen eskualdeko hainbat toki-erakundek elkarrekin lan-eskaintza publiko bat aurkeztu ondoren sortutako gatazka juridikoa elkarrizketaren bidez konpontzearen aldeko alegatua aurkezteko.
- Era berean, foroaren bilera amaitzean, bertaratutako erakundeetako bateko ordezkari batek gehitu nahi izan zuen eskualdeko zenbait erakundek ez zutela indar armatuen beharrik ikusten, delinkuentzia-indize urria dela eta. Ez zen taldean eztabaidatu, eta ez zen eskualdeko arazo edo erronka estrategikoen artean agertu, baina aktan jasotzeko eskatu zuen.